

Birkagården i vardagslag

Pauli, Ebba,

78 Ela Br. Stockholms län

National Library
of Sweden

Pauli, E.

Stokholms län

Unders.
Solkögskol.
(Br.)
°

BIRKAGÅRDEN

I

VARDAGSLAG

1927

BIRKAGÄRDEN

VÄRDAGSTÄG

Kungl. biblioteket

0 0000 000044557

Pauli, E.

Birkagården i vardagslag.

BIRKAGÅRDEN

I

VARDAGSLAG

Motto:
*En är eder Mästare;
I ären alla bröder.*

Birkagården vill bereda människor från olika arbetsområden och samhällslager tillfälle att mötas som likar och dela med sig åt varandra av sin livserfarenhet.

Birkagården vill, utan att ställa sig på någon konfessionell ståndpunkt, arbeta för personlig och social kristendom i evangeliets anda.

Birkagården i vardagslag.

Åter har ett år förflutit. Åter komma vi till våra gamla vänner med bönen: Hjälp oss att kunna fortsätta vår gärning. De orden rikta vi också till andra, i vilka vi hoppas förvärva nya vänner.

Men när vi så göra, ha de som vi vända oss till rätt att få veta något om vårt arbete. De äro ju med i gärningen i och genom sina gåvor, men de få icke som vi glädjen av själva arbetet. Det måste vara ledsamt ibland att bara ge pengar och knappast veta vad det blir till.

Så föreslå vi då: Kom och lev en dag i Birkagården! Följ med på en vandring från avdelning till avdelning olika tider av dagen. Vi skola tillsammans se och höra.

Klockan är halv åtta, när en av oss medarbetare tillsammans med dig som vår gäst begynner en vandring inom Birkagården. Städning i lokalerna pågår. Det är två gifta medarbetare och ett par av de unga medlemmarna av medarbetarhemmet, som dela denna uppgift. Kol skall bäras från källaren och eld göras upp; korkmattor skola tvättas, det skall städas och dammas. Som samma lokaler varit använda för tre eller fyra olika ändamål dagen förut, är städningen besvärlig. I dag har dessutom en av de unga medarbetarna sin namnsdag, och de andra ha lovat att taga hennes arbete för att hon skall få sova litet längre än vanligt. De uppvakta henne också med kaffe på sängen, och dagen börjar alltså med en smula skratt och skämt. Så mycket mer måste man skynda sig sedan.

I trappan möter du de första små, som komma till krubban. Du går med in och slår dig ned på galoschyllan i

tamburen, medan Maja klär av sig. Hon är strålande i dag, eftersom det också är hennes namnsdag. Hon har fått en fin portmonnä (utan någon slant i, dess bättre) av mamma och en påse karameller. Man får aldrig ha gotter med till barnkammaren utom på sin namnsdag eller födelsedag. Då får man bjuda alla kamraterna, och det är alldeles särskilt roligt. Maja klämmer påsen i sina varma små händer. När du språkar vidare, anförtror Maja dig, att mamma gått till sitt arbete för länge sedan. Hon åker spårvagn till Söder var morgon. Hon syr kappor och byxor. Hon har sytt Majas kappa. Klädningen med? Nej, den fick Maja i julklapp av Birkagården. Men den långa koftan har hon virkat och tröjan, som sitter under klädningen med. Maja försöker beredvilligt knäppa upp klädningen för att visa den. (Denna stolthet över vad mamma kan och är möter man ofta hos barnen. En flicka sade en gång om en tant i Birkagården: "Hon är lika snäll som mamma, men mamma skrattar finare." Hennes mor har ett mycket vackert leende.)

Men nu kommer Greta. Hon gråter heta tårar, redan när hon träder in, och förklarar: "Jag vill inte vara här!" Det låter ju bedrövligt, men snart blir det klart, att hon längtar efter sin mammadocka (en docka, som kan säga mamma och som hon ej fått taga med sig hemifrån). Men när Tant Frida föreslår henne att gå in i "det fina rummet" genast och leka med den stora dockan där, är sorgen stillad. Och vi få senare höra, att hon grät lika trööstlöst, när hon skulle gå hem på eftermiddagen.

Du går in i lekrummet, där ett stort antal leksaker finnas, tyvärr illa skamfilade. Men hur skulle de kunna vara annat? De ha ju mer än trettio ägare.

Nu börjar Tant Frida berätta oss om sin lilla värld. Barnkammaren har under året varit besökt av ett ovanligt stort antal barn. Antalet underhållsdagar har varit 5,676 mot 4,767 förra året. Arbetslösheten bland männen i trakten har tydligen varit större i år än någonsin, eftersom hustrurna i så stor utsträckning ha måst söka förvärvsarbete. Särskilt Rör-

strandsarbetarna ha haft svårt att få nytt arbete, och under tiden ha hustrurna sökt uppehålla familjen med tvätt och städningsarbete eller vad de kunnat få. Men inte alla ha kunnat erhålla något stadigvarande arbete, utan familjernas ekonomiska ställning har under året varit ytterst bekymmersam. Flera ha inte kunnat erlægga den minsta dagavgift för sina barn i barnkrubban.

Under tre sommarmånader voro de mest behövande bland barnen från barnkammaren och lilla kindergarten ute på landet i en förhyrd stuga på Väddö. Man reste ut med de ljusaste förhoppningar att som vanligt få en härlig tid för barnen. Men olyckligtvis utbröt efter några dagar en mässlingsepidemi av svårartad beskaffenhet. Det blev en tid av bekymmer, oro och vaka för tanterna på landet och ängslan för mammorna i staden. Men när epidemien med åtföljande komplikationer väl var över, hade barnen lyckligtvis god tid att hämta sig efter sjukdomen under resten av sommaren, och detta gjorde de också till den grad, att när de sedan vid hemkomsten hämtades av sina mammor vid båten, dessa till vår glädje förklarade, att vi helt och hållet "gjort om dem", så friska och duktiga hade de blivit trots den svåra tiden i början av sommaren.

Den stuga på Väddö, som krubban under några somrar förhyrt, befanns emellertid, i synnerhet nu under sjukdomstiden, varken vara tillräckligt rymlig eller tillräckligt hygienisk. Vi ha nu lyckats till billigt pris få hyra en annan bostad för kommande sommar, ett stort hus med nio rymliga och ljusa rum. Där hoppas vi få det utmärkt på alla vis. Vi längta redan dit, vi tanter, och småttingarna börja också tala om sommaren.

Allt detta berättar Tant Frida, medan barnen så småningom samlas. Så visar hon oss det nya rum av väningen, som man på grund av det större barnantalet måst taga i anspråk för barnens räkning. Det rummet har förut använts till medarbetarrum. Möbleringen till rummet ser inte ut att ha kostat mycket; möblerna äro gjorda huvudsakligen av margarinlådor och lådlock, och vi få veta, att de

målats och dekorerats i dalstil av ett par unga medarbetare och att leksakerna, ett dockskåp, en leksaksspis, en vävstol, en liten symaskin, äro gåvor av en f. d. medarbetare. Barnen äro mycket förtjusta i sitt nya rum och kalla det själva för "det fina rummet". Dit få de som visat sig snälla och pålitliga och rädda om sakerna, gå in som belöning för detta. Där sköta de sig helt själva, leka och stöka av hjärtans grund helt och hållet på egen hand.

Nu är det en hel skara, som hunnit komma. Pojkarna draga fram leksakerna och börja leka. En har krupit upp i soffan och sitter och tittar i en tidning med "gubbar" i. En liten flicka går beskäftigt och dammar. Den 5-åriga Kalle, som var så svag och klen, att han inte kunde resa sig från sittande ställning, när han först kom till barnkammaren, och som ännu icke talar fullt begripligt, ligger på knä framför den 4-åriga Ulla och hjälper henne av med galoscherna. Tre av de stora flickorna, 6-åringarna, ha synbarligen något att förebrå en fjärde, som ser helt olycklig ut. Det var nämligen så, att hon i går under promenaden helt enkelt gick ifrån Tant Frida och tog lilla Kickan, som inte förstod bättre, med sig. Och det dröjde en rätt lång stund, innan Tant Frida fann dem igen. Kan man tänka sig något sådant! De tre äro ännu upprörda över vad som hänt, och Tant Frida behöver ingenting alls säga åt den lilla synderskan. Hon kommer alldeles säkert icke att göra om det.

Nu är tiden för morgonmålet inne, och de som behöva det få gå ut i badrummet och tvätta sig. Sedan tröppa de ut i matsalen. 6 vid vart litet bord sitta de, när gröttallrikarna komma. Två och tre portioner orka somliga med. Det är ingen mer än Lisa, som inte vill äta gröt, "för hon är rädd att bli som en tjock gubbe".

Och här lämnar du dem för att gå vidare till lilla kindergården. I trappan möter du Bengt, som är 4 år och bor långt ifrån Birkagården och inte har någon stor, som kan följa med sig. Men han har hittat på ett bra sätt, så att vägen i alla fall skall bli trygg.

Vid Hyvéns hörna på Odengatan sitter han varje morgon, uppflugen på fönsterblecket, i väntan på Tant Signes" femma". Äntligen kommer den rätta vagnen. Tant Signes glada ansikte syns på långt håll. Lugnt och värdigt går han fram till trottoarkanten och med allvar och övertygelse dirigerar han med sina små händer trafiken och stoppar spårvagnen, just som han sett "Farbror polisen" göra. Så kliver han med oberörd min fram till spårvagnen, och den alltid vänlige konduktören lyfter upp lill-pojken. Vagnen rullar vidare och är snart framme vid Birkagården. Där bär det av med fart över gatan och uppför de tre trapporna.

När du kommer in i kindergarten, äro redan några barn komna, och den fria leken är i full gång. I salen bygges järnvägar, garage och stall, och i småbarnsrummet äro många små dockmammor sysselsatta med hembestyr, för att inte tala om lottospelet och alla små hemgjorda puzzle, som alltid förmå fånga intresset. Då alla äro samlade, ljuder gong-gongen, och barnen ställa upp sig i lekrummet. Då alla barnen blivit riktigt tysta och stilla, sjunga de: "Gode Fader, i din vård tag oss här i Birkagård. Far, att han får kraft att sträva, gode Gud, att mor får leva. Gud som haver barnen kär, hjälp ock den, som liten är."

Sedan säger Tant Karin några ord om hur vi skola försöka att hjälpa varandra och göra det lätt och glatt för far och mor därhemma. I dag talar hon särskilt om att mor blir så orolig, om man icke går raka vägen hem, när man går från kindergarten. Ett par små har dröjt för länge på vägen hem i går. Och de små se helt allvarliga ut. Det kan man ju förstå att sådant inte går an!

Men ögonblicket därpå ha barnen bildat ring och springa och leka: "Fem små kurrar i en rad", "göra snögubbe" och "kom, skall vi sätta lökar". Den sista är särskilt aktuell. Barnen ha länge väntat att deras lökar, som stodo så länge i källaren, och som de sedan själva fick hämta upp och ställa i fönsterna i kindergarten och själva vattna, skulle slå ut. Och nu ha de slagit ut nästan alla, och barnen ha fått taga hem

sina lökar över söndagen. Och tänk att Lolans blomma blev färdig just till fasters födelsedag (Lola bor hos faster), och Valborgs blomma blev färdig till lilla syster skulle döpas!

Nu äro lekarna slut och skaran skall gå ut i Karlbergsparken. Kappor och mössor komma på i en fart. Och vi följas åt utför trappan.

Vi titta in i stora kindergården också. Men vi ha dröjt så länge i krubban, att detta besök blir kort. De små sitta vid låga bord, strängt upptagna med att träda pärlor på tråd, fläta pappersmattor, rita m. m. Arbetsmedelpunkten är granen, och därför ritar man och klipper ut granar, och i leken gick man till skogs med yxan på axeln och körde hem ved och sågade och högg den sedan. Och sedan lekte man "resa en timmerstuga".

Ute i stora salen är en grupp av 12 sex-åringar samlade. De ha rytmisk gymnastik. De sitta i en ring på golvet och följa musikens rytm med handklappning. Sedan bilda de tre "spårvagnar", med olika nummer, och var spårvagn får sin rytm att följa. Det är lustigt att se hur snabbt en liten pojke uppfattar när det är hans tur att springa salen runt med sina 3 kamrater och när han skall stanna. Något sådant kräver koncentration. Också har ingen av barnen uppmärksammat oss. Vi gå tysta ut igen.

Nu gå vi in i folkhögskolan. 21 unga män och en flicka (här kallad "hon, den enda") sitta vid de gulmålade borden och ha papper och penna framför sig. De ha haft geografi förra timmen och nu står social-lagstiftning på schemat. Dagens lektion består av en hastig överblick av äktenskapslagstiftningen hos olika folk. Man talar om vilka värden, personliga och samhälleliga, denna lagstiftning vill värna. Och så redogöres för lagen om barn utom äktenskap av år 1917. Man får se, hur en äldre tid straffade barnen för föräldrars

vägran att rätta sig efter samhällets fastställda form för förbindelse mellan man och kvinna och hur en ny tid skärper föräldrars ansvar och värnar om barnets rätt. Diskussion begäres, och nu mötas olika meningar. Borde icke barn utom äktenskap ha fars namn och arv efter honom? Är det moraliskt riktigt, att skilsmässa i äktenskap kan vinnas lättare än förr? Skyddar den nuvarande lagen kvinnan allt för mycket? Är det verkligen rätt att frånskild man skall betala underhåll till en frisk och arbetsför hustru?

När timmen är slut, fortsätter diskussionen vid frukostbordet. Man kommer med ett exempel ur livet. Man kritiserar lags tillämpning i ett visst fall.

Men vid det andra bordet, där förste läraren är värd, är ett helt annat ämne å bane. Man skämtar och skrattar. Gröten är inmundigad, och sill och potatis kommer upp i hissen. Och länge Harry serverar kaffet.

När frukosten är slut, skall man diska. Två elever lägga av rockarna och gå till verket i skjortärmarna. Det är inte roligt alltid, men det går med jämnmod. En man vet ju att finna sig i ett oundvikligt öde. Men det som också går, är porslinet! I synnerhet kaffekopparnas öron.

Vill du gå in på bokförlaget ett ögonblick? Här äro två medarbetare i arbete. Det är förskräckligt trångt. Försäljning, bokföring, paketering, lager, allt i samma rum. Det hela är anspråkslöst, de utgivna böckerna icke så många vart år. Men verksamheten fick under 1926 två tusen kr. från denna källa. Och bra böcker komma i en del mänskors händer, som kanske ej skulle hitta dem i en vanlig bokhandel.

Nu tager du hissen till expeditionen! Här sitter en medarbetare böjd över räkenskaper, en annan hektograferar kort med inbjudan till söndagens samlingsstund för barn, den tredje står i telefonen. Det är en resande från landsorten, som vill se Birkagården. Vem har tid att visa och berätta? Så

ringer det igen. Det är en begäran om föredrag för en verkstadsklubbs möte. Har någon medarbetare ett lämpligt föredrag att ge? Under tiden komma flera personer in på expeditionen och gå igen. Räkningar betalas, en medarbetare anmäles sjuk och måste ersättas av en annan. Man vill ha upplysning om nästa sommarkurs för unga flickor på Marholmen. Skall det bli som i fjol 6 veckors undervisning i teoretiska ämnen och sömnad? Nej, det skall bli 2 månader och undervisning i skolkök också. Och priset? 125 kr. i ett för allt med utsikt till stipendier på 50 kr. Men ansökan bör komma in utan uppskov. Det blir nog fulltecknat snart.

Inne i ett särskilt rum sitter Birkagårdens föreståndare i samtal med en folkhögskoleelev. Efter denne kommer en åhörare från sista söndagens föredrag. I ett annat rum sitter en ung kvinna och berättar något för en medarbetare. Det är mor till ett av barnen, som gå i Birkagården. När hon går, kommer en annan, en av dem som regelbundet besöka familjeaftnarna. Vad som vid dessa tillfällen säges, kan icke här mer än antydast. Men det ger arbete sedan. Ett understöd skall sökas, plats på sjukhus eller annan anstalt anskaffas, en jurist rådfrågas, en begäran om villkorlig dom till rätten uppsätts. Ibland tränger något av livets allra tyngsta allvar ända in i medarbetarhemmet. Så har detta år en gammal trött pilgrim trätt över vårt hems tröskel endast för att dö där. Och det förnams som en gåva och en förmån att få värna om den fullkomligt ensammes sista stunder.

Du sitter vid mitt skrivbord och hör om allt detta. Och du, som ger dina pengar till detta arbete, avundas oss som leva i det. Och jag förstår dig. Birkagården är insatt mitt inne i det levande livet, och dess pulsslag förnimmas här.

Men just därför växla här allvar och glädje, smått och stort. Vi få icke förbliva i allvarliga tankar. En helt ung rödkindad och glad flicka knackar på dörren och ber oss komma till middag. Det är dukat för 12 medarbetare; de flesta bo i huset, en och annan kommer till måltiderna. Maten är alldeles densamma, som serveras i folkhögskolan. Sam-

talet är livligt och hinner under måltiden beröra rätt skilda ting. En har hört ett föredrag eller sett en teaterpjäs dagen förut och berättar därom. En har varit på hembesök på förmiddagen och har med anledning därav något att säga de andra. Brev har kommit från en f. d. medarbetare. En gäst från utlandet väntas. Var skall han härbärgas?

Knappt är måltiden över, förrän eftermiddagshemmet kallar. Och så är arbetet på nytt i gång. Vill du se allt, får du ingen middagsvila.

— — — — —

Vi gå ned en trappa. Ett 30-tal skolflickor ha hängt sina ytterkläder i tamburen och störtat in i de båda stora rummen. En har varit så ivrig, att hon traskat in i galoscherna. Nu ha de slagit sig ned vid borden. Men ack, vad det är svårt att verkligen börja läsa och inte se ut genom fönstret och prata med kamraterna. Tant Astrid är mycket tålmodig med detta. Men Tant Elsa måste vara en smula sträng ibland. Och det är då för väl. Vad skulle skolfröken eljest säga, när man inte kunde läxan? Men ha läxorna gått fort och bra, kan det hända, att man någon gång blir bjuden ned till Tant Elsas eget rum på saft och vatten. Eljest ritar man eller spelar något spel, när läxorna äro slut. De minsta gå in i lilla rummet, där dockor och docksängar och en spisel och köksutrustning finns.

Här får man emellertid inte stanna så länge man skulle önska. Nya grupper av flickor komma. De tillhöra lek- och arbetsstugan och komma för att öva sig i handarbete. De äro muntra och högljudda — det borde verkligen vara möjligt att gå upp för trapporna utan ett sådant oväsen — och nu ha de bråttom att få fram sin sömnad och komma i gång. Tant Maja skall läsa högt: Bland fält och ängar. Och den är så förskräckligt spännande. Vi förstå, att vi bara störa här, och så gå vi igen.

— — — — —

Vart gå vi nu? Till biblioteket. Det är öppet kl. 5—7 för barn, kl. 7— $\frac{1}{2}$ 9 för vuxna. Det är inte många personer där i afton. "Öppna klubbrummet", där sporttidningar, spel och radio finnas, lockar pojkarna mera. Och de flesta äldre komma för att låna en bok, icke för att sitta ned och läsa. Tidsals, när det icke är skridskois och icke snö och klart väder utan ruskigt och otrevligt på gatorna, då är biblioteket rätt mycket besökt "på barntid". Men här behövdes nya och många barnböcker för att biblioteket rätt skulle kunna fylla uppgiften att konkurrera med gatan.

Men hör, vad är det? Ljudet av en fiol tränger hit. Vi gå in i stora salen. Här sitter en speleman från Skansen, och 24 ungdomar öva sig i folkdanser. Det går hurtigt och trevligt till. Ledaren var förhindrad att infinna sig i afton, upplyser en av de unga, men en medlem av laget, f. d. klubbpojke och folkhögskoleelev, har tagit ledningen, och det går utan missljud.

Varannan vecka träffas folkdanslaget också till en hem-afton, då flickorna sy och pojkarna binda böcker, och man har trevligt med varandra.

Nu skall du besöka Tomteklubbens äldsta grupp "Disaringen". De ha alla gått i Moster Disas kindergarten som småttingar och ha hållit ihop sedan dess. Dessa 18—20-åringar ha klubbafton bara en gång i månaden, men flickorna ha dessutom skolkök. I denna grupp behöver inte ledaren ha något bekymmer för det hela, det sköta ungdomarna själva om. Ordförande- och sekreterareposten betyder här mer än i många andra klubbar. En del av medlemmarna hjälpa också till i de yngre grupperna av f. d. kindergartenbarn. Nu i afton har man besök av en medlems far, en betrodd man inom fackföreningsvärlden, och han håller ett litet föredrag om parlamentariskt skick och ordning. Det tyckes väcka intresse, och när man sedan övergår till diskussion om aftonens ämne, "pojkers och flickors skilda

intressen", försöker man tillämpa vad man lärt. Ordföranden, en flicka, sköter sitt värv med en viss säkerhet. Det blir rätt mycket skämt och skratt, men hur det är, förnimmer man ett stänk av allvar bakom. Och när en pojke, som förklarar att flickor intressera sig mest för kläder och andra livets bagateller, gör ett undantag för kamraterna i denna klubb, så är det ju en skämtsam artighet, som det bara är meningen, att man skall skratta åt. Men nog förnimmer man, att i denna grupp råder en god och glad kamratanda.

Nu gå vi upp i klubbhemmet, som består av ett rätt stort rum och kök. Våningens andra rum är medarbetare-rum. Köket är skolkök för flickorna två gånger i veckan. I kväll är fjärde flickklubben samlad i rummet. 22 flickor tillhöra klubben, 16 äro närvarande. Alla bord äro förenade till ett enda med vit duk på. Kaffekoppar och brödkorgar och tre låga lerkärl med blå crocus stå på bordet. Och runt omkring det sitta flickorna och ett par klubbledare med sina handarbeten. Nu slå också vi oss ned och börja prata, medan nålarna röra sig flitigt. Basaren närmar sig, och man måste ha en hel mängd saker färdiga till dess. Den här klubben har sitt särskilda intresse, och det är barnkrubban. Tänk, att klubben sydde ett klädesplagg till varenda pojke och flicka i krubban till julklapp! Sedan var klubben med på krubbans julfest, och flickorna voro utklädda till Prinsessan Snövit och de 7 dvärgarna och hexan, och en var en jultomte, som kom med alla paketen. Och när barnens mödrar äro inbjudna till krubban, händer det att flickorna komma och sjunga för dem. Nu när krubban i vår skall flytta in i ny sommarbostad, skall klubben försöka hjälpa till med utrustningen. Därför skola alla saker man nu syr säljas vid ett särskilt bord på basaren och inkomsten gå till detta ändamål.

Men det är mycket annat att tala om. Klubben skall införa medlemsböcker, där var och ens Birkagårds-historia skall stå upptecknad, ett blad för var termin. Och nu börjar man undra vilka klubbmedlemmar, som äro äldst i Birkagården, och det

befinnes att två flickor voro med på sagoaftnar redan 1914, när Birkagården ännu låg vid Rörstrandsgatan. Då voro de bara 4 år, men de minnas det dock. Nu skall det bli roligt att i medlemsböckerna se vad allt som hänt sedan dess.

Så börjar man tala om nästföljande klubbafton. Vi få höra, att en av Birkagårdens vänner, en läkares hustru, som äi biolog, kommer och håller en föreläsning i sexuell hygien. Flickorna se en smula allvarsamma ut inför det främmande ämnet, men de tycka nog, att de gärna vilja höra därom. De äro ju inga barn längre utan börja bli unga kvinnor. I det sammanhanget uppstår frågan, om inte klubben snart kan få räknas bland ungdomsklubbarna. Det är en hel del förändringar, som bleve en följd av det. Man får bevilja och avslå nya medlemmars ansökningar — i yngre flickklubb gör ledarinnan det — man får välja representanter i klubbarnas centralkommitté, som beslutar om basaren och dess inkomster, och sist men inte minst får man vara med på de månatliga klubbmötena, gemensamma för ungdomsklubbarna, där man roar sig med små föredrag av medlemmarna själva, musik, teater eller tablåer och folklekar. Så börjar man då räkna efter, om de flesta medlemmarna fyllt 16 år, och man finner att man kan skriva till ledarkonferensen och begära att bli räknad som ungdomsklubb. Men då måste man framlägga en plan för nästa vinters arbete. Och så måste då denna diskuteras.

Under tiden ha vi druckit kaffe, och bordet har dukats av. Nu sjungas några sånger, och så skall något berättas. I afton blir det den lilla legenden om pilgrimerna, som gingo till Jerusalem och en het sommardag funno vid väggkanten en rosenbuske med två långa stänglar. De skuro av dem och togo var sin. Den ena plockade av rosorna och lät dem falla till marken; så vred han samman stängeln till en törnekrona och tryckte ned den på sitt huvud och bad Gud om kraft att uthärda smärtan. Den andra plockade av törnena och lät dem falla och gjorde en rosenkrans och satte på sitt huvud. Och han tackade Gud, som låter solen frambringa rosor.

Det blir tyst i klubben, när legenden är slut. Vi säga godnatt och gå. Men när jag senare kommer in i mitt rum står en av krukorna med blå crocus där. Flickorna ha ställt dit den, och jag tackar dem i mitt hjärta. Den säger en hel del.

Är det inte slut för i afton, frågar du. Åh, nej. Nu gå vi till en medarbetares hem. Dit har i afton inbjudits 9 kvinnliga och 4 manliga arbetskamrater från eftermiddagshemmet för gossar. Man diskuterar arbetet. Hur skall eftermiddagshemmet kunna bli ett riktigt hem, där pojkarna trivs och utveckla sina bästa sidor? Hur skall man kunna ge stor frihet efter skolans starkare tvång och dock kunna upprätthålla riktigt god ordning? Vilka pojkar behöva med nödvändighet komma ut på sommarkoloni? Kunna vi sända ut två kolonier med pojkar i skolåldern som i fjol eller endast en? Var få pengar till detta? Så kommer samtalet in på de särskilda pojkarna. Den ena efter den andra nämnes. Går det bättre eller ej? Från skolan har begärts plats för en ny pojke. Hans hemförhållanden äro icke bra. En annan är så slutet och tyst. Hur lära känna honom? Två andra utöva ett mindre gott inflytande på varandra. Den ene bör flyttas över till äldre gruppen. En pojke behövde särskilt väl komma med till internationella ferielägret på Nordfrisiska öarna, dit ett 10-tal av våra pojkar skall resa och vars ledare är på besök i Birkagården och just i afton är närvarande. Men föräldrarna ha ej råd att bidra. En medarbetare tror sig kunna skaffa pängarna, och så göres saken upp på stående fot. Han skall få följa med.

Nu slår man sig ned vid ett tebord, som vår värdinna för i afton ordnat till sina gästers trevnad. Det är gott att ibland träffas utanför själva arbetet. Allt för sällan ges det tid därtill. Först pratar man om litet av varje. Men osökt kommer en allvarsam fråga upp. Vår tyske vän berättar om sina erfarenheter i kriget. Man lyssnar och orden bli dämpade. Snart är man inne på den allvarsdigra frågan: Ha mänskorna

lärt det sista krigets läxa? Eller äro de redo att vid minsta anledning — ett skott vid Sarajevo — gå emot varandra på nytt?

Nu vill du titta in i slöjdsalen. Där stå över ett dussin vuxna män och slöjda. Med skickligheten är det si och så för somliga, men andra hålla på med riktigt präktiga möbler. Slöjdläraren går från den ena till den andra och hjälper till rätta. Själv lägger han på mellanstunder sista handen vid en taklampa av trä, som en pojk-klubbs-grupp hjälpts åt att skapa. Den är beställd och betingar ett pris av 70 kr., så vacker är den. Att få göra vackra saker är denne lärares fröjd. Hemslöjd är för honom av en alldeles särskild innebörd, ett led i hemmens renaissans. Och han saknar icke elever i sin slöjdgrupp.

Vi gå upp en trappa från slöjdsalen. I ett litet rum äta några folkhögskoleelever en mycket enkel kvällsvard. I ett annat spelar klubben Kamraterna ping-pong. Kurt har vunnit, och Åke ser misslynt ut trots sina 16 år. Men Kurt, som egentligen är en odygdspåse, tröstar honom med att han nog vinner nästa gång. Han skryter inte över sin framgång.

I ett tredje rum läsa "Söderpojarna" tyska under ledning av en ung tysk, förut medlem av Wandervogel-rörelsen. Klubbens egentliga ledare är där också. Nästan alla pojarna ha haft honom till lärare i skolan. När de sedan lämnade skolan, ville de gärna hålla samman omkring honom, och så bildade de klubb och komma nu till Birkagården den långa vägen från Söder.

Äntligen gå vi upp till medarbetarhemmet. Men i matsalen äro "Engelska klubben" samlad. Ett 50-tal ungdomar äro inskrivna i klubben, och i afton är det ett 30-tal, som äro sam-

lade. De ha under dagen var och en sitt arbete, antingen det nu är vid fabriken eller verkstaden, i varuhuset, på kontoret eller vid någon utbildningsanstalt. Nu ha de kommit tillsammans för att förkovra sig i engelska språket, som de flesta tidigare studerat i någon av cirklarna.

Aftonen inledes med en populär engelsk sång, sjungen av några medlemmar till piano. Därefter läser en klubbmedlem en engelsk berättelse. Hon har ett gott uttal och livligt uttryck och framkallar en applåd. Så kommer ett föredrag av en irländsk dam, som av intresse för klubben lovat tala om sitt hemland. Hon gör det med entusiasm, och medlemmarna följa med största intresse hennes framställning, som belyser Irland ur både geografisk, historisk och kulturell synpunkt från äldsta tider intill våra dagar. Efter föredraget avtackas föredragshållarinnan, och åhörarna uttrycka syn- och hörbarligen sin glädje över att de kunnat tillgodogöra sig det engelska föredraget. Sista timmen är anslagen till samkväm vid kaffebordet, och då föres ett livligt samtal, delvis på engelska.

Till liknande aftnar samlas klubben två gånger i månaden. Medlemmarna bidraga ofta själva till underhållningen och få hjälp med inövningen av både språket och sången. Föredragen hållas av utomstående engelsktalande personer, intresserade för saken.

Nu är vår vandring slut, och vi försöka att komma till ro. Men vi kunna icke slå oss ned i arbetsrummet. Där läser en litteraturhistorie-cirkel, som vi icke få störa. Vi måste gå in i ett sovrum.

Du slår dig ned och ser verkligen trött ut. "Är det så här var afton?" frågar du. Jag nickar jakande. "Hur många människor kan här vara samlade en kväll som denna?" frågar du vidare. Och jag gör ett överslag och finner, att det måste vara 150 à 175. Och då är här varken familjeafton eller

föräldramöte. Är det något dylikt, räknar man med långt högre siffror.

Du frågar efter medarbetarnas antal, och jag nämner siffran 115.

Så böjer du dig fram emot mig och gör den något överraskande frågan: "Varför gör ni egentligen allt det här? Är det roligt?"

"Roligt", upprepar jag dröjande. Men jag behöver inte länge tänka efter, förrän jag svarar: "Ja, det är just vad det är!"

Du ser på mig tvivlande, och jag måste förklara mig.

"När vi började", säger jag, "visste vi, att det fanns människor, stora och små, i det här hörnet av Stockholm, som behövde att man gjorde något för dem, och vi tänkte, att vi kanske kunde göra detta något. Men det vara bara den yttre sidan av saken. Djupare sett, började vi detta arbete därför att vi längtade efter människorna på andra sidan en klyfta, den som folk tror går emellan människor av olika uppfostran, olika arbetsområden, olika levnadsförhållanden. Vi anade, att den klyftan var en inbillning. Vi ha erfårit, att det var så. Vi hade inte misstagit oss. Förstår Ni inte, att den erfarenheten är rolig? Det är ju bara ett för litet ord för den. Man skulle kunna kalla den erfarenhet vi ha gjort här en erfarenhet av att människorna *äro* bröder och att allt det yttre som skiljer dem åt är artificiellt och kan och skall falla bort en gång."

"Ni lägger tonvikten på det yttre", säger du. "Ni menar, att det finnes ändå ting som skilja."

"Ja", svarar jag långsamt, "människor, som icke anse samma saker viktiga och oviktiga, människor, som ha fullkomligt olika värdering i livet, de ha icke mycket gemensamt under den tid av deras liv, då detta är fallet. Men den gränslinjen går helt annorlunda än den yttre, den som folk tror på och som i själva verket icke existerar. Den linjen gör ett tvärsnitt genom alla samhällsklasser och delar itu dem. Den ställer oss på samma

sida som det stora antalet människor vi möta här men naturligtvis icke alla.

”Ledsamma erfarenheter också således”, säger du.

”Allt kan icke vara glatt”, svarar jag. ”För övrigt skall man icke räkna blåsippor till den, som ser efter rosor och syren. Vi ha bara ängsblommor att bjuda. Men många ta dem med glädje.”

Det blir tyst en stund och så frågar du: ”Vad vill ni för framtiden?”

Jag ler. ”Det kan jag inte tala om på en kvällstund, som denna. Det är så mycket. Vi vilja t. ex. göra något för ungdomens nöjesliv. Ja, vi göra ju en del för cirka 150 unga människor, men vi ville göra mycket mer och för flera. Det hjälper inte att bara fördöma de dåliga nöjena. Man måste ge ungdomen sunda nöjen och gott kamratskap. Hur många ha tillfälle till det, särdeles i trångbodda hem? Det kunde vara nog med ord nu; här borde handlas på denna punkt i Stockholm. Så ville vi skapa arbetslöshetskurser för de arbetslösa ynglingarna här. Det finns hundraden, som gå utan arbete en, två, kanske tre vintrar. Besinna vad det betyder i 16—20-års-åldern! Några lektioner om dagen, slöjd, gymnastik, regelbundna måltider och ett ordnat levnadssätt i allmänhet skulle råda bot på de värsta följderna av arbetslösheten bland de unga. Nu bli de håglösa, nästan odugliga till att göra en verklig arbetsinsats, när tillfället en gång kommer. Vi kunde kanske få understöd av staden för detta ändamål. Men vi ha inte lokaler. Vi borde kunna bygga snart på vår präktiga tomt, som nu ligger obegagnad. Kunde vi det, finge vi folkhögskolans nuvarande lokaler fria för barnarbetet, som nu har det trångt och föga hygieniskt. Alla de olika avdelningarna skulle vinna därpå.”

”Är det ännu fler önskemål?” frågar du.

”Ja”, säger jag, ”vi skulle vilja avlöna våra medarbetare litet bättre. Inte konkurrera med andra institutioner. Ingen skall komma hit av andra skäl än kärlek till saken. Men ändå. Vi få spara så att det blir för mycket arbete för som-

liga och så att krafter icke kunna nog frigöras för det rent personliga arbetet, för uppgiften att helt enkelt möta mänskorna. I ett arbete som vårt är lektionstimmen, slöjden, musiken, den materiella hjälpen bara ett medel, en väg till ett mål. Så skall medarbetaren ha tid och kraft kvar för det som var målet, när han gått vägen."

Du nickar. Jag ser att du förstår mig. Det gör det lättare att fortsätta:

"Vi längta inåt. Det är kanske det vi mest längta efter. I ingen gren av arbetet får det yttre bli självändamål. Att få människor från olika arbetsområden att mötas som likar för att dela med sig av sin livserfarenhet, det är vår första sats. Den ha vi kanske i någon mån förverkligat. Visst icke med alla, som komma hit. Det måste vara två parter, som båda förstå vad det är fråga om och båda vilja, för att något sådant skall ske. Men den andra satsen, att, utan att ställa sig på en konfessionell ståndpunkt, arbeta för personlig och social kristendom i evangeliets anda, den är svårare att förverkliga. Och ändå är i den satsen sagt vad vi djupast vilja."

Det blir tyst., Och jag vet, att din tanke går till de många, som kunde och ville hjälpa oss att få arbeta vidare, om de blott visste. Och så ena vi oss om att jag skall skriva något om "Birkagården i vardagslag".

Ebba Pauli.

